שיחת מלאכי השרת — ביאור שמות מלאכים

אטמון. שאוטם עונותיהן של ישראל (סנהדרין מ"ד ב'). עי' שם ברש"י דנקרא כן גבריאל. אך בתיקונים (תיקון נ"ז) איתא דהוא משמותיו של מט"ט. עי' שם כל הני דגמרא שם. ומיהו קצת צ"ע שם דקאמר ג' שמות יש לו כו' ולמט"ט יש ע' שמות כמו שכתבו תוס' ספ"ק דיבמות. ועי' בתיקונים שם. ומיהו אם הוא גבריאל לא קשיא דלא חשיב נמי גבריאל דהא עלי' קאי דקאמר יש לו דמסתמא קאי אריש באיזה ברייתא ומימרא המדברת ממנו.

אכרזיאל. [כצ"ל וט"ס בדפוס שלפני שכתבו אכזריאל כי מסתמא הוא נופל על לשון הכרזה] שם מלאך הממונה על הכרזה (דברים רבה פרשה י"א).

אכתריאל (בברכות (ז' א') דראוהו ר' ישמאל כהן גדול כשנכנס להקטיר קטורת לפני ולפנים יושב על כסא רם ונשא ואמר לו יהי רצון מלפניך שיכבשו כו' עי' שם. נראה מבואר דהוא שם משמות השי"ת עצמו שהרי ביקש יהי רצון מלפניך וגו' ותתנהג עם בניך וגו' ואומר בנים אתם לד' אלקיכם. וגם אמרו ז"ל לא תצווח לא למיכאל כו'. וגם נוסח תפלה זו איתא שם לפני זה דהקב"ה מתפלל ועלה מייתי הא עי' שם. וגם שראוהו לפני ולפנים דהיינו בקדשי קדשים בהיותו שם ביום הכפורים ומפורש בירושלמי (פ"ה דיומא סוף הלכה ב') ומובא בתוס' ישנים (יומא ל"ט רע"ב) דכל אדם לא יהיה באוהל מועד אפי' אותם שדמות פניהם פני אדם חוץ מהקב"ה בעצמו. וגם מצירוף שמות השי"ת שם לו יעו"ש בגמרא ג' שמות נראה ג"כ דהוא שם השי"ת בעצמו:

וצ"ע דבספר התמונה המיוחס לר' ישמאל כהן גדול (סוף תמונה א') איתא שמות המלאכים ששמם כשם רבם כמו אכתריאל כו' עי' שם. זכר ג"כ הג' שמות דבגמרא שם. [ועי' עוד שם סוף הקדמה לתמונה ב' (דף י' סע"א) והיו רואים לבוש הבדים מביטים באכתריאל כו' יעו"ש ובמפרש. ושם ע"ב באות האל"ף מורה כתר כו' ושם הצורה אכתריאל כו' ובאות הלמ"ד (די"ז ע"ב) האכתריאל הגדול הגבור אשר כל עוף וחיה מצדו כו' כי שמו כשם רבו כו'. ובדף (י"ח א) ג"כ שם ממנו ושבו צפה בן עזאי כשעלה לפרדס יעו"ש]. מבואר דהוא מלאך ועי' עוד שם בהקדמה לתמונה ג' (דל"ד רע"א) ושם ע"ב באות האל"ף ובדברי המפרש ממנו ושנקרא כן לשון כתר שמוכתר בשם רבו ונקרא ג"כ שרי"ה ר"ל שר כו' ומזה הכח היוצאים כמה כחות אחרים שהן מלאכים וזה המלאך נראה לר' ישמעאל כהן גדול בקדשי קדשים בדמות שכינה וא"ל העטרת היא השכינה ברכני כו' יעו"ש.

ונראה כי לפנמים בהשגת המלאכים משיגים עצם הכבוד המלובש בהם והוא רק כמו מלך הלבוש בבגדיו ולכן נקרא כמה פעמים בתנ"ך המלאך על שם השי"ת. וידבר הוא והמדברים לפנים כדבורם עם השי"ת. ואותן ששמן כשם רבן היינו כי בהתגלותם נגלה שם רבן באמת עמהן והוא כתר הבריאה. וזהו יושב על כסא דהיינו עולם הכסא והוא הכתר שיושב על הראש וכתר דבריאה מלביש מלכות דאצילות ונגלה עצם השכינה בו. ועי' עוד שם ריש אות למ"ד (דמ"ט רע"ב) ושם (דנ"ב רע"א ודנ"ג סע"א ודנ"ד סע"א) ממנו יעו"ש.

ועיין בזוה"ק תרומה (קמ"ו ב') דרוח אהבה שלימא דסלקא לעילא פגע בחד ממנא רברבא עילאה דממונה על אלף ותתק"צ רקיעין ועל י"ג נהרי אפרסמון כו' והוא רב משיריין דקשיר כתר למאריה בשמא גליפא מחקקא כו' עי' שם הג' שמות בגימט' צדיק כו' על שם הכתר שמעטר למאריה. ונראה דהיינו על ידי תוקף האהבה דבני ישראל לאביהם שבשמים כי כל כתרים הוא מפעולות בני ישראל והשתדלותם שמכתירים לבוראם וכמו שאומרים כתר יתנו וגו' עם עמך וגו' פירוש עמהם יתנו הכתר שהם עיקר הכתר וכן כתבו התוס' (פרק ב' דחגיגה) על סנדלפ' קושר כתרים לקונו היינו מתפלתן של ישראל. וזה הוא על ידי אהבתן כי המלאכים שלוחי דרחמנא ושלוחי דידן להעלות האתערותות שלנו. ואמרו ז"ל בשבת (פ"ח א') מכתרי ישראל דמעמד הר סיני. והיינו מדה כנגד מדה על ידי ב' אמירות נעשה ונשמע ודאי הכתירו כתרים לקונם מדה כנגד מדה השי"ת הכתירן ג"כ כי פירוש כתר הוא הנקרא לגבי דוד עדות שהכתר הילמתו כי המלך יש לו כתר מלוכה שמוכתר בשבח זה. ומכלל העשר ספירות הכתר הוא עומק ראשית פירוש דבקומת אדם עומק ראשיתו מהשי"ת זהו כתרו. וכתר דהשי"ת הוא עומק ראשית דישראל עלו במחשבה. ומצד זה נתהוו אצליות העולמות ואח"כ בריאה יצירה עשיה. נמצא ישראל הם העומק ראשית היינו שהם יכירו כח מלכותו זהו הכתר וכפי כחות הכרתם כך הם הכתרים ושורש הכל הוא האהבה שהוא התחלת ז' ימי הבנין. ולכך שיר השירים קודש קדשים כי פירוש קדושה כאשר הוא נבדל מדברים אחרים ומתייחד לדבר זה וכמו קדושי אשה דנאסרה אכולי עלמא כהקדש ומתייחדת לבעלה. וקדשי קדשים הוא תכלית היחוד במטתו של שלמה ועל זה נתחבר שיר השירים:

וזהו בית קדשי קדשים במקדש ג"כ שאין נכנסים בו רק פעם אחת בשנה ביוהכ"פ כי תוקף אהבה זו היא עד כמו שנאמר על כל פשעים תכסה אהבה שאין נגלה שום עון זהו ביוהכ"פ שביום הזה יכפר וגו' על ידי התגלות האהבה. וזהו בהקטרת הקטורה שהוא קשירו דכולא. פירוש שמתקשרים הכל אף פושעי ישראל כמו שאיתא בכריתות (ו' א') דלכן הוצרך גם חלבנה. [ולכך הם אחד עשר כידוע

דבפנימיות דעת משלים מקום הכתר. ולפי שעיקר עבודה בפנימיות ומתקשר בדעת. רק העלאת פושעי ישראל שהם בחיצוניות דיבוקם רק מצד הכתר דעכ"פ שורשם הנעלם ועומק ראשיתם טוב וגם הם כתר יתנו כו' ומצטרפים לכתר לכך יש י"א ואין כאן מקומו]. לכך אז ראה אכתריאל כו' פירוש הכתר שהכתיר להשי"ת בתורף אהבתו בעבודתו ביום הזה:

והוא ממונה על י"ג נהרי אפרסמון. והוא מתן שכרן של צדיקים כמו שאמרו ז"ל

(תנחומא בראשית) בר"' אבהו. והיינו לעובדין מאהבה כמו שכתבתי במקום אחר בסוד ר' אבהו דלכן אמר ואני אמרתי לריק יגעתי כי הי' מאהבה לבד ולא עלה על לבו קבלת פרס בהרהור בעלמא כלל ודלא כתשובות חות יאיר (סי' קנ"ב) שטפל דברים בזה במחילת כבודו עי' שם. כי אפרסמון הוא תכלית העונג עי' זוהר תרומה (כק"ז א' ב) ובפשטיה בעולם הזה הוא קישוט הנשים וכמו שאיתא בפרק במה מדליקין (כ"ו א') ובפרק במה אשה (ס"ב ע"ב) למצוא חן וזהו תכלית עינוגן. וכן תכלית עונג דבני ישראל למצוא חן בעיני השי"ת. ומתן שכרן שהשי"ת מזמין להם דברים המייפין חנם והם י"ג כי כך יסד השי"ת י"ג מדות ושערים של רחמים שמשם ההשפעה יורדת וחנותי וגו' גם לשאינו וגו' שזהו מצד תוקף האהבה המכסה על כל פשעים כנ"ל. ובזוהר שם דרשו על זה נהרות לא ישטפוה פירוש כטעם שלש הנה לא תשבענה וגו'. כי באמת יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי כו' דהעיקר הוא החשק ואתערותא דלתתא ועוה"ב הוא המתן שכר דלעילא רק באהבה זה לא יושטף גם לעתיד לבוא על ידי השפע דהשפעה מ"מ לא תשבענה ולא יושטף האהבה והחשק למילוי עדיין באתערותא דלתתא. ולכך הוא ממונה על זה כי כח העלאת אהבת בני ישראל למעלה [שזהו הממשלה דרקיעין הנ"ל כטעם עושה חסד לאלפים לאוהבי. כי האהבה ב' אלפים מדרגות וביראה אלף כמו שכתבתי במקום אחר. כי ג' כחות באדם מחשבה ורצון ודבור או מעשה כל אחת קומה שלימה כלול מעשר כנודע הם במוח עשר ובלב מאה ובגמר דבור ומעשה אלף. ויראה היא הראשית כמו שנאמר ראשית וגו' שלימותה אלף. ואהבה הוא הדביקות עם השי"ת וכבן לפני המלך לא כעבד וא"כ יש ב' מדריגות לכך לאלפים. וזה המלאך שהוא הכתר פירוש העומק ראשית עד שדבוק כמעט ממש בעצמות השי"ת הנאהב והוא ראשית דאהבת האוהב לכך הוא פוחת י' מב' אלפים פירוש נגד קומת הכתר שבכתר שהוא תכלית העומק ראשית] והוא הכתר דבריאה [כמו שאיתא במקדש מלך תרומה שם בשם האריז"ל] דתמן מקננת אימא דהיינו בינה לבא דתוקף האהבה בלב כנודע. ור' ישמעאל כהן גדול ראה כתר דאותו תוקף אהבה עצמה החקוק בג' שמות אלו המורים על היחוד דמטתו של שלמה ואין כאן מקומם לבארם:

ועיין עוד מהרש"א בחדושי אגדות שם ומה שכתבתי עוד במקום אחר על זה המאמר. ועיין ברית מנוחה (די"ז ע"ב) מעתיק מלשון החכם [והוא התנא ר"ש בן יוחאי יעו"ש בכמה מקומות פירש כן ובכל מקום הוא כסגנון לשון הזוהר אלא שלא נמצא בספר הזוהר שלפנינו] כדין הוא אכתריאל נמלא טל באילין תושבחתא דחכימי ישראל כו' יעו"ש באורך. תראה כמו שכתבתי דהוא המשמש בעת היחוד דמטתו של שלמה וזיווג דחצות לילה יעו"ש. ועי' עוד שם (דף ה' ע"א) ממנו יעו"ש באורך לשונו. וממשלתו בעציון גבר וידוע דמ"ב מסעות נגד שם מ"ב וזו נגד אות הב' דשם הוי' היינו גבורה שביסוד והיא אות ג' שהוא אות הגבורה שבו נברא יום ב' דששת ימי בראשית כמו שאיתא בספר יצירה. ולכך נקרא עציון גבר על שם גבורת ההשפעה בעת הזיווג כביכול כאיש גבורתו ומתרגמינן כהך תרנגולא כטעם שלא יהיו מצויים כתרנגולים ובפרק הניזקין אתרנגולא כו' ובו כח גבורת היסוד:

וזהו על ידי תוקף אהבה דמיין נוקבין מיין דכרין עולין כנגדו ואז עולה זה הכח הקושר כתרים למעלה ולמטה. והוא סוד עטרות חתנים וכלות כי בעת יחוד מתוקף אהבה נעשו עטרות שיהיו המיין נוקבין ומיין דכרין נמשכין מעומק ראשית דכתר הנעלם להיות פריים מושלים באור פנימי ואור מקיף. ועי' עוד שם (ד"ז רע"א) כי הוא המכתיר לכל צבא מרום. היינו כי כל פעולת בני ישראל נותן שפע לכל העולמות מראש ועד סוף ועל ידי העלאת העטרות חתנים הוא עולה עטרת בכל עלמין ובכל צבא מרום. כי עבודתן פועלת בכל עלמין וכידוע. ועי' עוד שם (דף כ"א עמוד ב' וג' ודכ"ו עמוד ד' ודף ל' סוף עמוד ג') ממנו יעו"ש. וזה ענין ישמעאל בני ברכני. כי הברכה הוא ההוספה ורבוי הנעשה על ידי הזיווג וכמו שדרשו רז"ל בתמורה (י"ז ע"א) על פסוק ברך תברכני בפרי' ורבי' והאתערותא דלעילא נולד על ידי האתערותא דלתתא שזה טעם לא זז מחבבה עד שקראה אמי (כמ"ש בשהש"ר). וזהו ברכני ואמר לו יהי רצון מלפניך כו' היינו שיוללד בך הרצון להשפיע ואז הי' היחוד הגמור. ועיין בספר שושן סודות (דרנ"ב סע"ב) ביאור גמרא זו ועי' עוד שם דבספרי קבלה הגנוזים כתוב זה השם כתריאל והמוסיפין אל"ף בראש ירצה כו' עיי"ש. ועיין בעשרה מאמרות מאמר אם כל חי:

אמר המעתיק הנ"ל עד כאן כתוב בכתי"ק על עמוד ב' הנזכר ולא נגמר העמוד וכנראה שהכן רבינו הגדול המחבר זי"ע בדעת קדשו להעריך כל שמות המלאכים על סדר הא"ב ולבארם ברוח קדשו אשר הופיע עליו מן השמים. אבל בעוה"ר לא זכינו להשתמש לאורם ונשאר הנייר חלק שמונה דפים בכרך הזה. ותהלה ושבח לאל יתברך שמו לעד על המעט הכמות ורב האיכות שעלה בידינו מכתב ידי קדשו. ואחרי החלק הנזכר מתחיל בכרך הזה שני דפים פחות שליש הדף קונטרס שיחת שדים כאשר אעתיק בסייעתא דשמיא:

תם ונשלם. שבח ותהלה לאל יתברך בורא עולם: